

Skovdyrkeren

Øerne

Nr. 103 - juni/juli 2025



**Bedemanden
henter ny energi
i skov og natur**

Indhold



71-årige Bent Rasmussen har opfundet et mekanisk redskab, der effektivt bekæmper padderokker i juletræskulturer. Side 14

Leder	2
Kort nyt	3
Jakob udvikler natur på sin ejendom	4
Fra juletræer til skov	8
Skovdyrkerne til naturmøde	9
Svampe truer douglasgran	10
Store forekomster af sitkalus.....	12
Askeplanter med stor modstandskraft	13
Bents opfindelse bekæmper ukrudt.....	14
Maskiner og spor i skoven	17
Bælter skåner skovbunden	19
Stort tilskudsløft til skovrejsning.....	20

Forsidebilledet: Bedemanden Jakob Houkjær udvikler naturen på sin ejendom syd for Odder. Han og familien nyder ejendommens 84 hektar varierede natur, som bliver brugt til afslapning og mental opladning.
Læs mere side 4-8 Foto: Jens Mathiasen.

Skovbruget skal være der, hvor samtalen foregår



Henrik Fredslund-Petursson, administrerende direktør

Efter årets naturmøde i Hirtshals sidder vi tilbage med en stærk fornemmelse: Skovbruget har en vigtig stemme – og den bliver hørt, når vi møder op og deltager aktivt.

Naturmødet er et oplagt eksempel på den slags begivenheder, hvor vores branche får mulighed for at træde ind i den offentlige debat.

I stedet for hurtige kommentarer på sociale medier er her noget så gammeldags som rigtige mennesker, der diskuterer og taler sammen.

Det er her, borgere, politikere og interesseorganisationer samles for at tale om naturens og klimaets fremtid. Og det er netop her, skovbruget og Skovdyrkerne skal være.

For skovbruget har balancerede løsninger på mange af de samfundsudfordringer, vi står overfor. Det gælder klima, biodiversitet, bæredygtighed og grøn omstilling.

Men svarene giver ikke sig selv, og ingen kender dem, hvis vi ikke selv fortæller dem. Derfor er det afgørende, at vi deltager i offentlige debatter som ved Naturmødet.

Mange bliver overraskede over, hvor mange facetter, der er i skovdrift. De dyrkede skove har nemlig mange positive effekter, hvor der tages balancerede hensyn til natur, klima, mennesker og produktion.

Det er i dialogen, vi kan skabe forståelse, og det er gennem forståelse, vi får opbakning.

Derfor fortsætter Skovdyrkerne med at formidle de gode budskaber. Det gør vi ved møder, messer, på sociale medier og her i medlemsbladet Skovdyrkeren.

Det er i dialogen, vi kan skabe forståelse, og det er gennem forståelse, vi får opbakning.

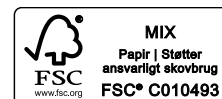
God læselyst.

Udgiver: De Danske Skovdyrkerforeninger
Parallelvej 9A, 8680 Ry

www.skovdyrkerne.dk

Ansvarshavende redaktør: Henrik Fredslund-Petursson
Redaktør: Jens Mathiasen / jma@skovdyrkerne.dk

Layout: Landbrugsmedierne
Tryk: PE Offset A/S – ISSN 2445-785X





Overskuddet i skovbruget er steget. I 2023 lød det på gennemsnitligt 2.400 kroner pr. hektar.

Stærkt år for dansk skovbrug

Dansk skovbrug havde i 2023 et gennemsnitligt overskud på godt 2.400 kroner pr. hektar – en stigning på 20 procent i forhold til året før.

Det viser den nye udgave af 'Private skoves økonomi' fra Dansk Skovforening.

Fremgangen skyldes især højere priser på råtræ, som siden 2018 er steget med over 40 procent og i 2023 nåede 566 kroner pr. kubikmeter. Stigningen i indtægten er sket på trods af et mindre fald i hugsten på tre procent.

Bivirksomhed, især jagt og boligudlejning, udgør fortsat størstedelen af indtægterne og har også haft stigende indtjening.

Statistikken bygger på frivillige regnskabsindberetninger fra 63 skove – færre end sidste år, hvor 72 deltog. Det samlede indberettede areal er faldet med 2.331 hektar. Dansk Skovforening opfordrer flere skovejere til at deltage for at sikre et solidt datagrundlag for branchen.

Branchedirektør afviser forslag om allemandsret

Radikale Venstre har foreslået, at der ligesom i Sverige, Norge og Finland skal være fri fladefærdsel og allemandsret i private skove.

Det forslag bakker skovbrugets brancheforening, Dansk Skovforening ikke op om.

- Danmark kan ikke sammenlignes med vores nordiske nabolande. Publikumstrykket er større i et lille land med mindre skovdække – og det kan stresser både ynglende rovfugle og klovbærende vildt.

- Samtidig kan det gå ud over skovejernes økonomi, især jagtlejendtgæfter, og det vil mindske ejerglæden, siger Dansk Skovforenings direktør Anders Frandsen i et interview til Radio4.

Han tilføjer, at hvis vi skal rejse 250.000 hektar ny skov, kræver det, at lodsejere har lyst til at bytte marker ud med skov, og her vil en allemandsret trække i den forkerte retning.



Skove dækker nu over 15 procent af Danmarks areal.

Skovarealet vokser, men sundheden er under pres

Danmarks skove dækker nu 15,1 procent af landets areal, viser den nyeste Skovstatistik fra Københavns Universitet. Det svarer til 651.757 hektar. Det markerer en milepæl i bestræbelserne på at nå det langsigtede politiske mål om 20-25 procent skovdække.

Væksten ses også i skovenes CO₂-optag. Den samlede tilvækst svarer til otte millioner ton CO₂e, mens afgang – især fra hugst – er 4,4 millioner ton. Heraf stammer de

3,7 millioner ton CO₂ fra hugst, hvor træet kan komme til gavn for samfundets grønne omstilling.

Men samtidig viser statistikken, at skovenes sundhed er under pres. Særligt nåle- og bladtab er et problem. Andelen af træer med en form for skade er næsten fordoblet til 20 procent, og knap hvert femte nåletræ lider af nåletab.

Bedemanden Jakob tanker ny energi i naturen

Skov og natur er vigtig for Jakob Houkjærs livskvalitet og mentale sundhed. Så vigtig, at han siden 2018 har opkøbt og udviklet 84 hektar rundt om sin ejendom i Østjylland – og han skal ikke derfra.

Tekst og foto: Jens Mathiasen

Krogede gamle egetræer så brede som huse. Skovklædte bakker og vidtstrakte moseområder.

Naturen er varieret på Jakob Houkjærs ejendom på Jensnæs, syd for Odder.

Den bliver hjulpet på vej af ejeren, som siden 2018 har plejet og udviklet ejendommen med fokus på netop naturværdierne.

- Naturen betyder alt for mig. Jeg er indehaver af flere bedemandsforretninger, og jeg arbejder meget. Jeg bruger naturen til at koble af og finde ro. Gåturene her i naturen er for mig langt bedre end yoga, forsikrer han og spadserer op ad en sti, som snørkler sig igennem det varierede landskab.

Stien slår bløde sving igennem det

bakkede landskab. Forårssolen lyser, og omgivelserne minder 1800-tallets guldaldermalerier med motiver af romantiske lysåbne landskaber.

- Familien og jeg går ture herude hver eneste dag. Hvis vi ikke når det inden arbejde – så går vi ture om eftermiddagen eller om aftenen. Det er fantastisk at opleve roen, dyrelivet og at se, hvordan naturen ændrer sig hver eneste dag, siger Jakob Houkjær.

Udviklet siden 2018

Jakob Houkjær købte ejendommen tilbage i 2018. Gården ligger med eminent udsigt ud over Horsens Fjord og halvøen Gyllingnæs.

Udover Jakob består familien af konen Janne og deres tre børn Jens, Christian og Signe. Familien var på udkig efter en ejendom med lys, luft og plads

til gåture og aktiviteter i naturen.

- Vi faldt for beliggenheden og den tilhørende natur. Da vi så ejendommen var vi ikke i tvivl om, at her ville vi gerne være, siger Jakob Houkjær.

Der hører otte hektar med til ejendommen. Men fra 2018 og fremefter har Jakob Houkjær købt fem naboejendomme til. I dag er det samlede jordtilliggen- de på 84 hektar.

- I løbet af årene er der indimellem opstået muligheder for at købe nabo- ejendomme. Det har gjort det muligt at lave en større helhedsplan med naturen herude. Det oplever jeg som en stor fordel, siger Jakob Houkjær og tilføjer, at bygningerne til de opkøbte ejendomme er eller bliver solgt fra.

Tynder og plejer

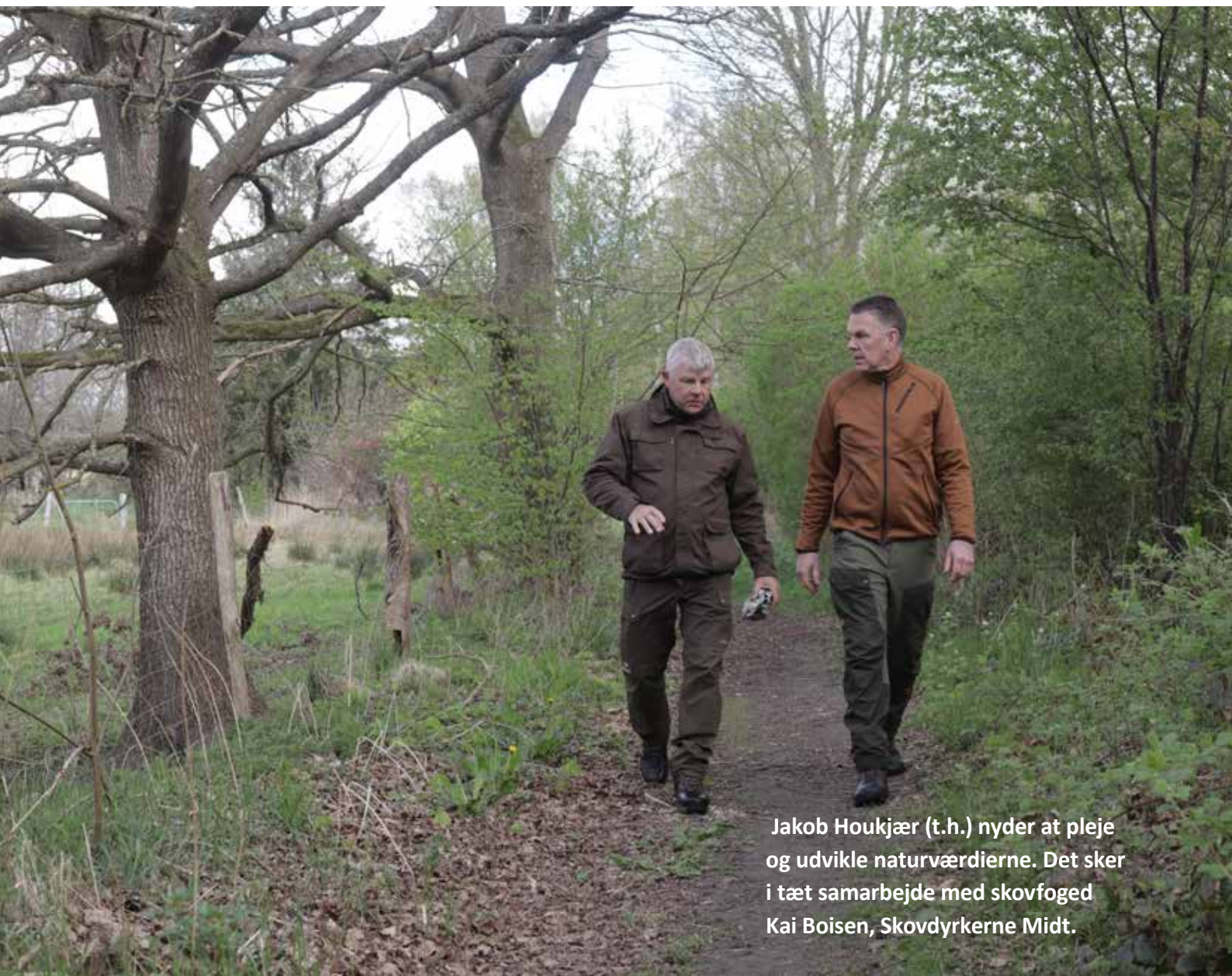
Jakob Houkjær har Skovdyrkerne Midts



Nogle af markarealerne er udlejet til en landmand, som varetager naturplejen med kødkvæg.



Der er udsigt ud over Horsens Fjord og halvøen gyllingnæs



Jakob Houkjær (t.h.) nyder at pleje og udvikle naturværdierne. Det sker i tæt samarbejde med skovfoged Kai Boisen, Skovdyrkerne Midt.

skovfoged Kai Boisen med rundt på stierne. De to spadserer op ad en bakke, og når frem til en blandet løvtræsbevoksning.

På begge sider af stien står der ahorn under store gamle krogede egetræer. En naturtype, der går igen flere steder på ejendommen.

Jakob Houkjær kigger op på de gamle træer.

- Bevoksningen var fuldstændig ufremkommelig, da jeg overtog for et par år siden. Men i samarbejde med Kai Boisen fik vi knust en sti igennem det hele, sådan at vi nu kan nyde det. Samtidig har Skovdyrkerne også tyndet

bevoksningen, fortæller han.

Prioriterer naturen

For skovfoged Kai Boisen stiller projekterne på naturejendommen helt andre krav end et traditionelt tyndingsprojekt.

Her bliver der ene og alene tyndet for at fremme naturindholdet.

- Bevoksningen indeholder gamle egetræer, som har høj værdi for natur og biodiversitet – men ikke som råtræ. Ahornene er selvsåede – og selvom nogle af dem er rette og i god vækst, så står de altså ikke på god ahorn-jord, fastslår Kai Boisen.

Derfor er det helt oplagt at skabe

plads til de gamle krogede ege.

- Med tyndingen fjerner vi primært ahorn og andre uønskede arter – men lader i stedet skæve, finurlige og krogede træer blive stående. Der skal være noget for natur og biodiversitet – men også for øjet, lyder det.

- Faktisk tynder vi komplet modsat af, hvad vi ville gøre i skovbrugsmæssig forstand, fortsætter han.

Ingen produktion af træ

Området er pålagt flere fredninger blandt andet paragraf 3, natura 2000 – og store dele er også indenfor kystbeskyttelseslinjen. Hverken ejer eller →



Egene bliver passet og plejet. Ahorn bliver tyndet væk.



Jakob Houkjær arbejder meget. Han nyder at gå ture og stresser af på sin ejendom.



→ skovfoged kan se en idé i at fremme produktion af råtræ fra arealet.

- Det vil være meget vanskeligt at få rentabelt skovbrug i gang indenfor en rimelig tidshorisont. Jorden er ekstremt sandet. De selvsåede ahorn er ikke ideelle på denne jordtype. Det vil sige, at man skulle starte helt forfra – og det ville være både dyrt, besværligt og virkelig synd for den natur, der er på stedet siger skovfoged Kai Boisen.

Jakob Houkjær supplerer.

- Min interesse og mit driftsformål er ene og alene at udvikle naturværdierne. Derfor er produktion af råtræ slet ikke noget, jeg overvejer, lyder det.

Selvom der ikke bliver produceret råtræ fra arealet, så har driftsøkonomien ved at pleje naturen ikke været helt skæv.

- Indtil nu har samtlige plejeprojekter

faktisk givet et overskud. Det klager jeg bestemt ikke over, siger Jakob Houkjær og kigger over på skovfoged Kai Boisen.

- Ja, alle de indgreb, vi har gennemført for naturen, har hængt godt sammen økonomisk. Der er kommet meget træ ud af bevoksningerne – og den fornuftige flispris betyder, at vi har kunnet levere et overskud til Jakob. Det er vi faktisk meget tilfredse med, siger Kai Boisen.

Lange arbejdsdage

Det med at blive bedemand lå ikke lige i kortene for den nu 50-årige Jakob Houkjær. Men naturinteressen har han haft fra han var dreng.

- Jeg er faktisk uddannet landmand. Men lige efter uddannelsen ville jeg prøve noget andet. Derfor søgte jeg ind til Falck. Jeg endte med at være Falck-

redder i 18 år, fortæller han.

På et tidspunkt ville han gerne have sin egen forretning.

- Der dukkede en mulighed op for at jeg kunne købe min egen bedemandsforretning. Det gjorde jeg. Erfaringen som Falck-redder betød, at jeg havde set lidt af hvert. Jeg var også vant til at rådgive og tale med mennesker, der har mistet eller har været ude for en ulykke, siger Jakob Houkjær.

Fra det tidspunkt har karrieren ikke stået stille.

- Jeg har løbende udvidet og tilkøbt flere bedemandsforretninger. I dag har vi 85 bedemandsforretninger, siger Jakob Houkjær.

- Der er altid meget at se til, og ofte bliver arbejdsdagene 10-12 timer lange. Derfor nyder jeg at kunne afveksle og slappe af i naturen, fortsætter han.



Der er flere store solitære egetræer på ejendommen.

Skal ikke fra ejendommen

Stien tilbage til gården følger vidtstrakte mosearealer på den ene side og lysåbne arealer på den anden.

Langs stien og i det åbne landskab står store solitære ege og bøge.

Skovfoged Kai Boisen er begejstret.

- Der er mange smukke og komplette træer her i landskabet. Det vil sige symmetriske træer, som igennem mange år har fået plads til at udvikle kronerne.

- Opgaven er nu at finde og pleje de næste egekæmper, som kan pryde ejendommen i hundredvis af år. Det gør vi ved at vælge de rigtige træer og få tyndet omkring dem i tide, så de får plads og lys fra alle sider, lyder det fra Kai Boisen.

Ejeren Jakob Houkjær har ikke travlt. For ham er udviklingen af naturværdierne en proces, der først lige er begyndt.

- Tid har jeg masser af – i hvert fald

når det gælder udvikling af naturen. Jeg har absolut ingen planer om, at ejendommen skal sælges, så længe jeg trækker vejret, fastslår han.

- Jeg nyder naturen og ejendommen helt utrolig meget. Jeg er glad og også lidt stolt over at have udviklet det her projekt til gavn for natur og herlighed, siger han.

Han holder en pause – og lader blikket glide ud over fjorden.

- Faktisk vil jeg gerne blive herude, indtil jeg vælter omkuld. Når det sker, vil jeg gerne ligge i kisten med ansigtet ud over fjorden en sidste gang, inden rustvognen ruller afsted. Det vil være en god afslutning på mit virke og min tid her på ejendommen, siger han.

Om ejendommen

- Ejendommen ligger på Jensnæs, syd for Odder i Østjylland med udsigt over Horsens Fjord og halvøen Gyllingnæs.
- Jakob Houkjær købte ejendommen i 2018 med oprindeligt otte hektar. Siden er den udvidet til 84 hektar igennem opkøb af naboejendomme.
- Ejendommen er varieret og består af skov, strandarealer, rørskov, strandeng, eng, mose, agerjord og rigkær-arealer.
- Driftsformålet med ejendommen er udvikling og pleje af natur og biodiversitet. Naturplejen udføres i tæt samarbejde med skovfoged Kai Boisen.
- Familien bruger ejendommens store naturarealer til gåture, afslapning og som afveksling fra et travlt arbejdsliv.
- Jakob Houkjær er iværksætter og indehaver Houkjær Begravelse, som han har udviklet til en kæde af 85 bedemandssforretninger. www.houkjaerbegravelse.dk.
- Privat er Jakob Houkjær gift med Janne. Parret har tre børn.



Med tiden skal den forvoksede juletræskultur omdannes til en varieret skov.

Forvoksede juletræer skal blive til varieret skov

Skovejer Jakob Houkjær vil forvandle en gammel juletræskultur til varieret vildskov med primært hjemmehørende arter.

Fra juletræer til varieret vildskov.

Det er overskriften på det projekt, som skovejer Jakob Houkjær er i gang med sammen med skovfoged Kai Boisen.

Målet er at forvandle en gammel forvokset juletræskultur til varieret skov. Kulturen er på knap tre hektar og står på en naboejendom, som blev opkøbt for tre år siden.

- Vi synes det er et spændende projekt, hvor vi gerne vil eksperimentere og afprøve forskellige løsninger. Vi drømmer om, at juletræskulturen om nogle år stille og roligt kan blive ændret til en lys og varieret skov, siger Jakob Houkjær.

Forvoksede nordmannsgran

Juletræskulturen består af forvoksede nordmannsgraner, som står skulder ved skulder. Den er tæt, og træerne skygger

for nye træarter.

- Planen er derfor at tynde kulturen og få slået nogle huller, hvor andre træarter kan komme i gang, siger ejeren.

Han nævner blandt andet rødæl, slåen, valnød, ægte kastanje med flere.

- Vi har ikke låst os fast på en endelig plan eller artsliste. Det her må godt være en legeplads, hvor vi tager beslutninger, efterhånden som tingene udvikler sig, siger han.

Forvandling på naturens præmisser

Forvandlingen kommer til at ske i tæt samarbejde med Skovdyrkernes skovfoged Kai Boisen.

Han gør det klart, at det i vid udstrækning kommer til at ske på naturens præmisser.

- Vi har ikke travlt. Vi vil arbejde med naturen og ikke forcere udviklingen. Der er allerede selvsået hassel på arealet – og med lidt held kan vi nå et godt stykke vej med selvsåede arter, lyder det fra Kai Boisen.

- Lidt populært kalder vi projektet 'skov for sjov'. For planen er, at vi kommer til at tage nogle chancer og eksperimentere os frem til løsningerne. Det er Jakob heldigvis helt med på, siger skovfogeden.

Ejer og skovfoged er enige om, at projektet gerne må tage tid.

– Projektet kommer til at løbe over mange år. Men vi glæder os til at følge udviklingen og se, hvordan det forandrer sig over tid. Forhåbentligt får vi skabt en dejlig varieret skov, som vi kan få glæde af i mange år, siger Jakob Houkjær.

Skovbrugets stand satte skoven på dagsordenen

Debat og dialog om skovrejsning og biodiversitet tiltrak stor interesse på skovbrugets stand på Naturmødet i Hirtshals.

Af Jens Mathiasen

Fotos: Samuel Schriver

Hvordan får vi rejst 250.000 hektar ny skov, som er målet i grøn trepart? Skal skovene overhovedet dyrkes – og hvordan sikrer vi biodiversiteten i de nye skove?

Der var masser af faglige diskussioner og gode samtaler ved skovbrugets stand på Naturmødet 2025 i Hirtshals.

Skovdyrkerne, Dansk Skovforening, Hedeselskabet, TMI og skoventreprenørforeningen stod sammen om at vise, hvad skovene betyder for klima, natur og samfund.

- Vi er her for at tale med de mange gæster om, hvad der sker i skovene i dag – og hvad der skal ske med de mange nye skove, der skal rejses som følge af grøn trepart. Vi har haft mange gode diskussioner, siger Michael Sheedy Gehlert, skovbrugsdirektør ved Skovdyrkerne.

Ministre og biologer

Skovbrugets stand var naturligvis bygget i træ og fyldt med produkter fra skoven. Mange lagde vejen forbi – både politikere, fagfolk og borgere.

De besøgende kunne opleve alt fra skov-Jeopardy med folketingspolitikere til debat om træ i byggeriet. Trepartsminister Jeppe Bruus og biolog Alexander Holm deltog i en debat om grøn trepart, og klima og biodiversitet.

Gæsterne var generelt nysgerrige og engagerede, og forhåbentligt gik mange videre med ny viden om skovens betydning. Skovbruget stod sammen og fik vist, at skovene har løsningerne på mange af de udfordringer, som samfundet står overfor i de kommende år.

Flere end 36.000 gæster besøgte Naturmødet 2025.



Minister for Grøn Trepart, Jeppe Bruus (S) i dialog med Pelle Dragsted, politisk ordfører for Enhedslisten.



Gæsterne kunne blandt andet høre om konceptet artsrig driftsskov. På billedet er det skovfoged Bjørn Krüger Veng, Skovdyrkerne Øerne og Eddie Bach, Københavns Zoo (t.h.).

Mange lagde vejen forbi skovbrugets stand ved Naturmødet 2025 i Hirtshals.

Om Naturmødet

- Naturmødet finder sted i Hirtshals over tre dage i maj måned. Naturmødet er naturens eget folkemøde.
- Formålet er at være en demokratisk platform, hvor beslutningstagere, professionelle og borgere årligt mødes i dialog om biodiversitet og måden vi forvalter Danmarks natur på.
- I år havde mødet besøg af flere end 36.000 gæster. Der blev afviklet 660 debatter, samtaler og aktiviteter. Der var i alt 90 stande på mødet.



Tidlige svampeangreb truer douglasgran

Sodskimmel i douglasgran ses på yngre nåle end tidligere. Det vækker bekymring hos ekspert. Svampen kan forårsage nåletab og nedsat vækst. Ved voldsomme angreb kan træerne gå ud.

Tekst og foto: Jens Mathiasen

Iben Margrete Thomsen vipper bagsiden af en douglaskvist opad. Hun har sat en lup i øjet og nærstuderer nålenes bagside.

- Ja, der er de. Det er de sorte priker, der bekymrer mig. De er endda allerede tydelige ude på førsteårs-nåle-

ne. Det er stærkt bekymrende, at vi ser synlige angreb allerede i begyndelsen af maj – og at vi også finder det på træets seneste nåleårgang, siger Iben Margrete Thomsen.

Hun står ved et 10-årigt douglas-træ sammen med 25 skovfogeder i Det Grønne Skovdistrikt ved Randbøl. Anledningen er en fagdag om skadegørere i skoven.

Hun kigger ind i bevoksningen, som er en tætsluttet yngre nålebevoksning med douglasgran, rødgran og sitka.

- Douglastræet er også lidt fesen-grøn i farven. Det er tydeligt, at det er presset af svampeangrebet, siger hun.

Sodskimmel

Iben Margrete Thomsen er seniorrådgiver ved Institut for Geovidenskab og Na-

Ifølge Iben Margrete Thomsen risikerer de danske skovejere markant lavere vækst på grund af sodskimmel i douglasgran.

turforvaltning ved Københavns Universitet.

Hun forklarer, at de sorte prikker på douglasnålene er frugtlegermer fra sodskimmelsvamp.

Sodskimmel har været stadigt hyppigere observeret på douglasgran igennem en del sæsoner.

- Det er normalt ikke en trussel mod træerne, når vi ser de sorte frugtlegermer på tredjeårs-nålene, som kan blive gule og drysse af.

- Men den stigende udbredelse – og så det, at vi nu konstaterer sodskimmel på sidste års nåle allerede i begyndelsen af maj. Det er bekymrende, især fordi de to år gamle nåle næsten er væk, siger

Sodskimmelsvamp

- Det latinske navn er *Phaeocryptopus gaumannii*.
- Frugtlegermerne af douglas-sodskimmel kan ses på undersiden af nålene som små sorte prikker.
- Rammer typisk yngre meget tætte bevoksninger op til 30-års alderen.
- Smitten sker under udspring, men normalt er det kun på ældre nåle, at fremkomsten af frugtlegermer medfører nåletab.
- Svampen vil give kortere skudlængde og nedsat vækst.
- Problemerne minimeres ved at tynde og skabe mere luft i bevoksningerne.
- Se mere på vidensblad om svampen på videntjenesten.ku.dk.

Iben Margrete Thomsen, som er ekspert i svampe og sygdomme på træer.

Stressede træer

Sodskimmel smitter, når træerne springer ud i foråret, og stressede træer er ekstra modtagelige overfor svampeangreb.

- Vi ved, at svampeangrebene ekspanderer i tørkeramte år, hvor træerne er stressede og svækkede. I år har vi haft et meget tørt forår, og det kan være en af forklaringerne på den store udbredelse, lyder det.

Hun tilføjer, at der er større problemer i USA, hvor man har set en mere aggressiv udvikling i sygdommen. Her er der også konstateret mere alvorlige skader.

Nedsat vækst og nåletab

Ifølge Iben Margrete Thomsen risikerer de danske skovejere markant lavere vækst på grund af svampen.

- Vi ser, at skudlængden bliver reduceret på de angrebne træer. Der er ingen tvivl om, at det koster tilvækst, når douglasgran rammes af sodskimmelsvamp, siger hun.

Hun anbefaler, at der bliver tyndet.

- Få tyndet i de ramte bevoksninger. Det skal selvfølgelig ske, uden at gå på kompromis med det skovdyrkningsfaglige håndværk.

- Men mere luft og lys vil helt afgjort minimere problemerne, lyder rådet fra seniorrådgiveren.

Hun tilføjer, at problemerne typisk ses i de yngre og meget tætte bevoksninger i omkring 10-30-årsalderen. Netop i den alder, hvor træerne står meget tæt.

- Når bevoksningerne når op omkring 40-års alderen, er de blevet tyndet, og der er mere luft imellem de enkelte træer. I den alder er sodskimmel sjældent et problem. Men jeg har dog haft en enkelt henvendelse om en ældre bevoksning med kraftige angreb af sodskimmel gennem flere år, siger hun.



Det angrebne douglas-grantræ står i en ung, tæt bevoksning. Problemerne ses typisk i yngre og meget tætte bevoksninger.



Sodskimmel ses som sorte små prikker.



Der meldes om store forekomster af sitkalus.

Sitkalus stortrives i det lune vejr

Det varme forår har sat skub i sitkalusens formering. Det kan give udfordringer i skovene. Fagfolk melder om markant flere lus end normalt.

Tekst og foto: Jens Mathiasen

Sitkalus elsker varme og fugt – og vinteren og foråret har givet optimale betingelser for opformering af bladlus.

- Bladlusene har haft det godt i vinter og her i foråret. Der har været gode muligheder for en stor opformering, fortæller Mathias Just Justesen, postdoc ved Institut for Geovidenskab og Naturforvaltning, KU.

Han opfordrer derfor skovejere til at holde et vågent øje med angreb her i løbet af sæsonen.

- Sitkalus kan opformere sig voldsomt på specielt nordamerikanske træ-

arter. De suger på nålene, og træerne kan blive voldsomt afnålede.

- Der er forskel på proveniensernes modtagelighed. Derfor kan det give god mening at få mere fokus på proveniensvalget i de kommende år, hvor man forventer mildere klima, siger han.

Lavere vækst

Han forklarer, at alvorlige angreb kan betyde markant lavere vækst.

- Vi har data, der viser, at op til ni år efter voldsomme angreb kan man se nedsat vækst på de hårdt ramte træer.

- De hårdest ramte træer skal genopbygge tre nåleårgange for at komme til-



Sitkalus. Foto IGN.KU.dk

Sitkalus

- Sitkalusen er grøn, 1-2 mm lang og kan ses på nålene med det blotte øje
- Skadedyret opformeres voldsomt, når lune forår kommer efter milde vintre. Sitkalus kan formere sig ned til omkring fire grader celcius.
- Når vi haft en mild vinter og en mild marts, kan der forekomme meget store tætheder af sitkalus i perioden april-maj.
- Specielt nordamerikanske Picea-arter rammes hårdt. Det er sitkagran samt hvidgran og blågran.

90 procent af de nyplantede asketræer vil overleve

Skovfoged Thomas Valentin forvalter Det Grønne Skovdistrikt.

Han har i samråd med ejeren plantet asketræer i et lavområde, hvor der tidligere stod toptørre-ramt ask.

Træerne blev plantet i foråret 2024. Der er valgt modstandsdygtige planter, som er frøformet fra Danmarks eneste kårede askeplantage, FP291 ved Randers.

Gode udsigter

Spørger man seniorrådgiver Iben Margrete Thomsen om fremtidsudsigterne for de nyplantede asketræer, så er de ganske gode.

- Vi håber, at vi med de nye modstandsdygtige asketræer kan opnå en overlevelseshastighed på 90 procent. Det er endda inklusive de øvrige skadegørere, der kan slå nyplantede træer ihjel. Så vi må sige, at vi er nået meget langt i kampen imod asketoptørre, siger hun.

- Jeg anbefaler derfor gerne, at man som skovejere igen tænker ask med ind i den fremtidige artssammensætning i skoven, siger hun.



Træerne er plantet på stor afstand og i planterør. Forventningen er, at størstedelen af de plantede træer vil overleve.

Modstandsdygtig opvækst

Har man selv opvækst af ask stående, kan der være en chance for, at det er modstandsdygtigt. Skovejerne skal derfor ikke nødvendigvis afskrive det.

- Mit råd vil være, at man lader opvæksten stå og holder øje med, hvordan de enkelte individer klarer sig. Der kan godt være enkelte træer imellem, som har stor modstandsdygtighed overfor toptørre, lyder vurderingen.

- Jeg vil sige, at hvis man har asketræer, der kommer op over tre-fire meters højde med en ubrudt akse. Så er der høj sandsynlighed for, at træerne er modstandsdygtige, siger seniorrådgiveren.

De nye modstandsdygtige askeplanter fra Randers-plantagen kan bestilles igennem Skovdykkerne.

bage til normal vækst, siger han.

Mathias Just Justesen gør det klart, at man specielt skal være opmærksomme i sæsoner, hvor der er voldsom opformering.

- Normalt suger sitkalusene ikke på træernes seneste nåleårgang. Men det kan ske, når opformeringen er stor og forholdene er optimale. Bliver træerne helt afnålet på grund af bladlus i efteråret, så dør de. De skal bevare mindst en nåleårgang, siger Mathias Just Justesen.

Store forekomster

Noget tyder på, at der kan ske store angreb i denne sæson. Skovdykernes fagfolk har meldt om store forekomster af sitkalus i begyndelsen af maj.

- Jeg oplever, at herude på Djursland er vi hårdt ramt af sitkalus, siger Michael Rasmussen, skovfoged ved Skovdykkerne Nord-Øst.

Også i det syd- og østjyske er der observeret voldsomme bladlusangreb.

- I løbet af de seneste uger er nålene raslet af træerne. Angrebet startede tidligt i år. Det er befordret af de for sitkalusen gode forhold i den sene vinter og det tidlige forår.

- Så hvis tørken fortsætter, kan der være områder, hvor det får konsekvenser for ældre bevoksninger, ligesom det skete i 2018 på Sjælland, lyder vurderingen fra Jesper Nørgaard Petersen, skovfoged ved Skovdykkerne Syd.

Sitkalusen er svær at bekæmpe. Der findes ingen godkendte pesticider til brug i skov, og der ses ikke effektiv biologisk regulering. Derfor er overvågning og langsigtet planlægning afgørende – både for dem, der har sitka i dag, og for dem, der skal vælge træarter til fremtidens skove, lyder rådet fra Skovdykernes fagfolk.

Om asketoptørre

- Træer med asketoptørre blev fundet i Østeuropa i 1990'erne, og sygdommen har siden bredt sig, så den i dag findes i hele askens udbredelsesområde.
- I 2002 blev der første gang observeret syge asketræer i Danmark. Tre år efter var sygdommen udbredt til hele landet.
- I 2009 anslog man, at 50 procent af landets asketræer var skadet af toptørre. Siden er problemet fortsat med at vokse.
- Svampens sporer spredes med

vinden og smitter levende blade på træerne, hvorefter den vokser ind i skudakser, hvor den forvolder store skader og ofte død.

- Kun omkring 5-7 procent af de danske asketræer er modstandsdygtige overfor asketoptørre.
- Der er i dag frøplantager med asketræer herhjemme, hvor man frøformere særligt robuste individer. Naturstyrelsen har blandt andet en plantage i Randers.
- Randers-plantagen er den eneste kårede askeplantage i Danmark.

Bents opfindelse bekæmper padderokker uden kemi

71-årige Bent Rasmussen har opfundet et mekanisk redskab, der effektivt bekæmper padderokker i juletræskulturer.

Tekst og foto: Jens Mathiasen

Bent Rasmussen styrer sin ATV præcist ned igennem juletræsækkerne.

I frontliften hænger et redskab, som skøjter hen over jordoverfladen og vælter tusindvis af ager-padderokker omkuld.

- Se, de knækker nede ved roden, siger han og peger ned på de væltede ukrudtsplanter, som ligger hulter til bulter i sporet imellem rækkerne.

- Redskabet gør sådan set ikke andet end at vælte planterne. Men det virker enormt godt som bekæmpelse af den ellers sejllivede ukrudtsplante, fortsætter Bent Rasmussen.

Mekanisk bekæmpelse

71-årige Bent Rasmussen har selv opfundet redskabet, som han nu afprøver i sin egen juletræskultur.

Han har altid været typen, der finder på - og han bygger gerne selv sine egne løsninger.

- Så da padderokkerne begyndte at brede sig i mine juletræskulturer, måtte jeg jo finde på noget, siger han.

Derfor gik han i gang med at udvikle redskabet.

Det består i al sin enkelthed af et kraftigt rør, som skubbes hen over jordoverfladen. Det er monteret i ATV'ens frontlift.

- Den første model havde en roterende rulle. Men det viste sig at være unødvendigt med rullen. Nu kører jeg med det fastsvejste stålør, som maskinen skubber hen over ukrudtet, fortæller han.

- Røret vælter ukrudtsplanterne og presser den ned, så de knækker ved roden.



Bent Rasmussen kører imellem rækkerne med det frontmonterede redskab, som vælter ager-padderokkerne omkuld.



Redskabet er enkelt. Der er et kraftigt jernrør i bunden, som skubbes hen over ager-padderokkerne. De påmonterede strigler langs siderne er til bekæmpelse af burresnerre.

Det er meget simpelt – men det virker meget effektivt, lyder det.

Høj kapacitet

Han har områder i sin juletræskultur, som har massive forekomster af ager-padderokke.

De sidste par sæsoner har han testet redskabet i de områder.

- Jeg har kørt juletræskulturen igenem i midten af juli. På det tidspunkt er træernes nye skud hærdet af, og de er ikke så sarte for påvirkning.

- Jeg kan køre syv til otte kilometer i timen. Det svarer til 1-2 hektar i timen – så der er ret høj kapacitet i den her bekæmpelsesmetode, siger han.

I august og september var der stor synlig effekt af behandlingen. Faktisk så god, at han selv var overrasket.

- Det så godt ud. Faktisk troede jeg næsten ikke selv på det. Stort set alle padderokker var visnet ned – også dem, som stod imellem træerne – og som ikke blev overkørt af redskabet.

- Der må altså ske et eller andet med padderokkerne imellem træerne, når dem imellem rækkerne vælter. I hvert fald var alle visnet ned i september, fortæller han.



Ved overkørslen bliver padderokkerne væltet og trykket til jorden.

Mindre kemisk bekæmpelse

Skovfoged Søren Lundgård fra Green Product er også med i kulturen.

Han har fulgt forsøget tæt og glæder sig over de gode resultater.

- Jeg er meget begejstret. Det er virkelig lovende, det her. Vi har manglet en god, praktisk metode til at bekæmpe ager-padderokke uden kemi, siger han.

Både han og Bent Rasmussen er optaget af at finde løsninger, der kan sænke kemiforbruget i juletræproduktionen. Netop padderokken er en svær plante at slå ned med sprøjtning – den vokser hurtigt op igen, og den tåler meget.

- Derfor er det en stor gevinst, hvis vi nu kan bekæmpe padderokken effektivt med en mekanisk overkørsel. Det bliver spændende at følge forsøget fremover, siger Søren Lundgård.

Deler gerne erfaringer

Selvom redskabet til bekæmpelse af padderokke virker lovende, har Bent Rasmussen ingen planer om at sætte det i kommerciel produktion.

Han har allerede én opfindelse på markedet – den såkaldte turbo-roller til topskudsregulering af juletræer.

- Jeg ved, hvor meget arbejde det kræver at udvikle, producere og sælge →

Ager-padderokke

- Latinsk navn:
Equisetum arvense
- Almindeligt navn:
Stor ager-padderokke.
Ofte bare kaldt padderokke
- Type:
Ager-padderokke er flerårig med vidt krybende og ofte dybtgående jordstængel og danner blege skud om foråret. Om sommeren ses de grønne løvskud.
- Kendetegn:
Tynde, grønne, leddelte stængler
Busket og let genkendelig vækstform
Former sig både med sporer og underjordiske udløbere.
- Vækstforhold:
Ses ofte på tung kompakt og fugtig jord. Men forekommer på mange jordtyper.
- Problemer i juletræskulturen:
Kan til tider næsten invadere juletræskulturer og dermed stjæle lys og næring fra træerne. Særlig problematisk i nyplantninger.
- Bekæmpelse:
Svær at bekæmpe med kemi, det har ofte begrænset effekt. Bedst effekt med MCPA. Men planterne vil ofte komme året efter. Mekanisk behandling i vækstsæsonen kan være effektivt.

Juli



Sådan så kulturen ud midt i juli 2024, da den netop var kørt igennem. På billedet ses, hvordan redskabet har væltet ager-padderokkerne imellem rækkerne.

→ redskaber kommercielt. Det har jeg ikke planer om, lyder det.

Derimod vil Bent Rasmussen meget gerne dele sin viden.

- Jeg glæder mig over de tilsyneladende meget gode resultater. Andre er velkomne til at tage billeder og bruge idéen, siger han.

Han mener, at det er vigtigt at hjælpe hinanden med viden og bedre løsninger.

- Ikke mindst når det kan mindske bru-

gen af kemi og gøre hverdagen lettere for andre dyrkere, siger Bent Rasmussen.

Selvom han ikke drømmer om at sætte redskabet i produktion, har det alligevel fået et navn.

- Den bekæmper padderokker lynhurtigt – så den skal selvfølgelig hedde Turbo-Rokker, siger han og smiler.

Bent Rasmussen dyrker 12,5 hektar juletræer på slægtsgården i Sorring, øst for Silkeborg.

September



Sådan så den samme kultur ud i september – altså to måneder efter overkørslen. Stort set alle padderokker er visnet ned. Der er ikke foretaget anden behandling end den mekaniske overkørsel imellem rækkerne.



Bent Rasmussen

- Er 71 år. Bor på slægtsgården i Sorring i Midtjylland med sin kone Birthe. To voksne døtre.
- Han har dyrket juletræer siden 1993 og har over 30 års erfaring i branchen.
- Ved siden af juletræerne er han også opfinder med stor interesse for praktiske løsninger til arbejdet i juletræskulturerne. Han vil gerne gøre tingene mere enkle og deler gerne ud af sine idéer.
- Han har tidligere udviklet turbo-rolleren til topskudsregulering, som er sat i kommerciel produktion. Udover hjemmemarkedet sælges de blandt andet til Tyskland og flere andre lande.
- Han har også opfundet en tang til skudbrækning, og det nye ATV-redskab til mekanisk bekæmpelse af ager-padderokke



Det er vigtigt at tilpasse maskinvalget efter jordtype, opgave og tidspunkt.

Flis uden sporskader: De rigtige maskiner gør en stor forskel i skoven

Erfaringer fra blandt andet Andkær Strandskov peger på, at både maskinstrategi og tidspunkt er afgørende for at undgå varige skader af skovbunden.

Tekst og foto: Jens Mathiasen

Hvordan undgår man at efterlade dybe spor i skovbunden, når der skal udrenses og tyndes på lerjord og i vanskeligt terræn?

Det spørgsmål og mange andre blev vendt og drejet, da Skovdyrkernes skovfogeder afviklede temadag med vidensdeling om skånsom skovdrift.

- Dybe spor i skovbunden er en varig

skade. Der kan gå flere årtier, inden skaden er helet op. Derfor er det vigtigt, at vi gør os umage med at benytte de rigtige maskinløsninger, når vi udfører projekter, siger skovfoged Jesper Nørgaard Petersen.

Han har selv erfaring med flisprojekter og skovdrift på lav østjysk lerjord i parcellskoven Andkær Strandskov ved Vejle.

Han nævner et første indgreb i en bøge-

bevoksning, som blev udført i 2017.

- Dengang blev der benyttet en lille skovningsmaskine med akkumulerende fældehoved, som udførte fældebunkelægning. Derefter kørte vi med en bestandsgående flishugger uden bælter. Desværre oplevede vi, at maskinerne efterlod dybe spor, som fortsat er synlige i dag, siger han.

- Men vi lærte af det. Ved andet indgreb i foråret 2024 valgte vi at bruge en →



Skovdyrkernes skovfogeder delte erfaringer med at undgå sporskader i skoven.

→ fælde-udkører med bælder, og vi fik træet med ud med det samme. Det gik betydeligt bedre – og det var langt mere skånsomt, fortæller Jesper Nørgaard Petersen.

Skaderne heler langsomt

Problemet med sporskader i tung, leret skovbund er, at jordstrukturen bliver ødelagt. Der opstår et uigennemtrængeligt lag, så der står vand i sporene, der ikke forsvinder igen.

- Når vi så senere kommer med maskiner igen, bliver det kun værre. Hjulene vil igen gnave i de gamle spor, der allerede er dannet. Det er en ond cirkel, vi får startet på den måde, siger Jesper Nørgaard Petersen.

Komprimeringen risikerer også at forringe træernes sundhed og vækst.

- Rødderne skades og væksten forringes tæt ved sporene. Vi risikerer langsigtede skader, som vi først kan se under fremtidige tørkeperioder. Derfor er det



Problemet med sporskader i tung, leret skovbund er, at jordstrukturen bliver ødelagt.

vigtigt, at vi gør alt for at minimere spor og strukturskader, siger han.

Bælder er fremtiden

Erfaringerne fra Andkær har fået Jesper Nørgaard Petersen til at skifte strategi.

- Fremover vil vi benytte en 'hit and run'-strategi. Vi vil gå ind med en fælde-udkører med bæltemontering. Det kunne også være en lille fælde-bunkelægger og en lille udkører. Det tror jeg er fremtiden på de lerede, østjyske jorde, siger Jesper Nørgaard Petersen.

- Derudover vil vi så vidt muligt kun arbejde i skoven, når det er rimeligt tørt. Timing betyder også meget sammen med det rigtige maskinvalg, siger skovfogeden.

Planlægning og timing

Skovfoged Bent W. Nielsen opfordrer til at arbejde, når forholdene er gode.

- Vi er simpelthen nødt til at respektere forholdene i de forskellige skove. Vi

Bæltemontering er en effektiv måde at skåne skovbunden. Fagfolk melder om gode erfaringer.



skal komme der, når vi kan køre – og ellers skal vi holde os væk. Det kan ikke hjælpe noget, at vi kører i skovene, når forholdene ikke er helt optimale, siger han.

- Det betyder, at vi må ind om sommeren, når det er tørt. Jeg forvalter selv skove med den her lerede og noget vanskelige jordbund. Det må vi respektere, siger han.

Jesper Nørgaard Petersen bakker op.

- Måske skal vi overveje, om det overhovedet giver mening at tage flis ud i et tidligt første indgreb. I nogle løvtræsbevoksninger ville det måske være bedre at nøjes med en udtynding, hvor vi tager træ ud til brænde og ellers lader toppe ligge. Det ville nok ofte være en bedre langsigtet løsning for skoven, siger han.

Skovfoged Hans Thekilde gør opmærksom på den gamle metode fra tidligere, hvor man brugte toppe og grene som køreunderlag i skovene.

- Det koster selvfølgelig lidt flis, men toppe bærer utroligt godt i sporene. Det er en langsigtet investering i skovens fremtidige sundhed og drift, mener han.

Nye redskaber og løsninger

Skovfoged Thomas Valentin gør det klart, at det er vigtigt at tilpasse maskinvalget efter jordtype, opgave og tidspunkt.

- Vi skal simpelthen tænke os godt om og vælge den bedste løsning. Det er ikke sikkert, at den økonomisk billigste maskinløsning altid er det bedste valg. Vi skal altid tænke langsigtet og gennemføre indgrebet skånsomt, siger han.

Han gør også opmærksom på nye muligheder.

- Eksempelvis samarbejder jeg med en entreprenør med en lille Neuson gravemaskine på bælter, som er monteret med akkumulerende rundsavsklinge. Det er en fantastisk god løsning, som kan li-
ste rundt i skoven – næsten på kattepoter, lyder det.

Bælter skåner skovbunden

Entreprenør har flere års gode erfaringer med bælter på både flishugger og udkører. Nu bliver bælterne siddende på maskinerne både sommer og vinter.

Tekst og foto: Jens Mathiasen

En effektiv måde at skåne skovbunden er bæltemontering på maskinerne.

Det har entreprenør Michael Hald gode erfaringer med. Han har monteret bælter på sin Silvatec-flishugger og udkører.

- Jeg er virkelig begejstret for bælterne. De gør en kæmpe forskel. Vi kan gennemføre langt mere skånsomme projekter. Skovbunden tager ikke skade på samme måde som ved almindelig gummihjulsmontering, siger han.

Han har kørt med bæltemontering i flere år - og nu bliver bælterne på maskinerne året rundt.

- Med bælterne påmonteret kan vi altid holde køretøjerne oppe på kanterne af sporene. I nogle tilfælde kan vi endda også rette og glatte lidt på de kanter, der er opstået ved tidligere operationer i skoven, siger entreprenør Michael Hald, som deltog ved Skovdyrkernes fagdag.

Vigtigt at passe på skovbunden

Skovfoged Thomas Valentin er også begejstret for bælternes effekt. I den østjyske Ammitsbøl skov samarbejder han

med Michael Hald om et flisprojekt.

- Dele af skoven står på noget sort, svampet jord, hvor vi virkelig er udfordret om vinteren. Her gør bælterne en stor forskel. De skåner skovbunden meget, siger han.

- Samtidig gør vi os umage for at finde det rigtige tidspunkt at skære ned på, og så hugger vi det typisk først fra april og fremefter, fortsætter han. Ofte lægges flisen derefter i depot i skoven, da afsætningen herfra er begrænset.

Skovbunden som visitkort

Flere af skovdyrkernes fagfolk oplever, at der er sket et tydeligt skifte i skovejernes holdning til spor og skader i skovbunden.

- Vi oplever et paradigmeskifte. Flere og flere skovejere accepterer ikke, at der bliver efterladt dybe spor og ødelagt jordbund. Arbejdet skal udføres så skånsomt som muligt – og det bakker vi op om, siger Thomas Valentin.

Skovfoged Bent W. Nielsen følger op.

- Det handler jo om, hvordan vi efterlader skoven. Det er vores visitkort. Når vi afslutter et projekt, skal det se ordentligt ud. Det er vigtigt for mange ejere, og det forstår jeg godt, siger han.

Stort tilskudsløft til skovrejsning

Bekendtgørelsen for skovrejsning under grøn trepart er sendt i høring. Den nye tilskudsordning tilbyder næsten dobbelt så højt tilskud som tidligere og enklere sagsbehandling.

Fremover kan lodsejere se frem til betydeligt højere tilskud ved at plante skov.

I den nye offentlige ordning under grøn trepart er tilskuddet 75.500 kroner pr. hektar. Det svarer nogenlunde til en fordobling af den offentlige ordning, som tidligere gav 37.500 kroner pr. hektar.

Det fremgår af den bekendtgørelse for skovtilskudsordningen, som Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø har sendt i høring.

- Fremover bliver det mere attraktivt at plante skov med enklere ansøgning og hurtigere og højere udbetaling, siger kontorchef Bettina Helle Jensen fra Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø i en pressemeddelelse.

Udover betaling for selve etableringen, vil lodsejeren nu også blive betalt for indkomsttabet ved at stoppe landbrugsdriften.

Helt nyt er det også, at man kan få tilskud til at plante skov til urørt skov. I de nye urørte skove får træerne lov til at passe sig selv efter få år. Tilskuddet til at etablere en urørt skov bliver på 90.500 kroner pr. hektar.

Tilskudsordningen forventes at åbne til september 2025.

Klimaskovfond løfter også tilskuddet

Lodsejere, som vil rejse skov med Klimaskovfonden kan også se fra til højere tilskud.

– Ud over at støtte til skovrejsningen vil fonden også kunne udbetale ind-

Om skovrejsning

- Den politiske aftale om et grønt Danmark har som ambition, at der skal plantes 250.000 hektar ny skov, heraf 100.000 hektar ny urørt skov inden 2045. Det er mere end en fordobling af det nuværende skovareal.
- Skovrejsningsordningen under grøn trepart er nu sendt i høring og kan findes på Hoeringsportalen.dk
- Klimaskovfonden løfter også tilskuddet markant, så det er konkurrencedygtigt med den offentlige ordning under grøn trepart. Læs mere i forrige nummer af Skovdyrkeren, nr. 102.
- Har du spørgsmål til skovrejsning er du velkommen til at tage fat i din skovfoged ved Skovdyrkerne for mere information om de forskellige ordninger.
- Læs også mere om skovrejsning på Skovdyrkernes side skovrejsning.dk



komstkompensation efter de samme satser for produktionsskov og urørt skov, som den nye statslige ordning under grøn trepart, oplyser fonden.

Muligheden vil gælde allerede fra den kommende ansøgningsrunde.

Klimaskovfondens velkendte auktionsmodel vil fortsat gælde for selve skovrejsningsprojektet. Her er det lods-ejer, der sætter prisen i forhold til den CO2-effekt, som skovrejsningsprojektet giver.

– Indkomstkompensationen er faste takster, som kommer oveni, oplyser Klimaskovfonden.



Den nye ordning under grøn trepart er nu sendt i høring

Nye muligheder

Skovdyrkernes skovrejsningsspecialist Martin Snedker Hansen glæder sig over de nye tilskudsmuligheder.

- Ordningen under grøn trepart ser ud til at indfri de forventninger, der var lagt op til på forhånd. I bekendtgørelsen til den nye ordning er der lagt op til et tilskud på 75.500 og samtidig kan man få kompensation for konvertering fra landbrug til skov.

- Det er godt nyt til de mange lodsejere, som ønsker at rejse skov med tilskud, siger Martin Snedker Hansen, skovfoged og skovrejsningsspecialist, Skovdyrkerne Syd.

Han gør det klart, at landmænd og lodsejere, som er i gang med at søge under den nuværende ordning, ikke skal få kolde fødder.

Det er nemlig altid muligt at annullere tilsagnet og i stedet hoppe over i grøn trepart, hvis man finder den ordning mere attraktiv.

– Man brænder ingen broer. Man kan altid takke nej, når tilsagnet kommer. Hvis man ønsker det, er man derefter helt fri til at søge skovrejsningstilskud under den nye grøn trepart-ordning i stedet for, lyder det fra Martin Snedker Hansen.

Hovedpunkter i den nye ordning

1. Enkel ordning

Overordnet er der kun to kriterier i den nye nationale skovrejsningsordning. Arealet skal være over en hektar, og det skal kunne opnå status af fredskov.

Dertil kommer forudsætninger, som er kendt fra andre ordninger. Det er for eksempel, at skovrejsningsprojektet ikke må være igangsat, før der søges tilskud, og at skovrejsningen ikke kan ske på lavbundsarealer med mere.

Dermed er der heller ingen krav til for eksempel træartsvalg. Det giver frihed til, at lodsejeren kan tilpasse skovrejsningsprojektet til det, der giver mest mening på de konkrete arealer.

2. Forhøjet støttesats

Den nye ordnings støttesats ligger på 75.500 kroner pr. hektar plus et tillæg for etablering af urørt skov.

Det er markant højere end tidligere og dermed forøges incitamentet for lodsejere til at rejse skov væsentligt i forhold til tidligere.

3. Store og sammenhængende arealer

Ordningen vægter ansøgninger ud fra prioritering af en række synergieffekter.

Ordningens ultimative fokus er at stoppe udvaskning af kvælstof til vandmiljøet, og derfor vægter det højest i prioriteringen. Dernæst følger beskyttelse af grundvand, men herefter kommer arealer over 20 hektar og arealer, som er i forbindelse med eksisterende fredskov.

Kilde: Udkast til ny skovrejsningsbekendtgørelse og Dansk Skovforening



Tilskud til biodiversitetsskov

Vil du gerne gøre noget for biodiversiteten i din skov og samtidig opretholde en ekstensiv drift på arealerne, så kan statens tilskudsordning til biodiversitetsskov måske være interessant. Det primære formål med ordningen er at fremme og bevare biodiversiteten samt sikre stabile levesteder for de arter, der er tilknyttet skov.

Der gives tilskud til, at man freder 12 træer pr. ha med særlig værdi for biodiversiteten. Det kan være gamle, krogede træer med mange hulheder, døde grene eller områder med råd. Det kan også være yngre træer, som med tiden

vil rumme flere og flere levesteder for svampe, insekter, mosser, laver, flagermus og hulrugende fugle.

De træer, man freder, skal være mindst 25 cm i diameter, og tilskuds-satsen bliver højere, jo større de fredede træer er. Den laveste tilskudssats lå i 2025 på 13.800 kr./ha, og den højeste lå på 65.900 kr./ha. Den højeste sats gives, hvis man har 12 egetræer pr. ha, som er 75 cm i diameter eller derover. Tilskuddet udbetales som et engangsbeløb.

De arealer, man får tilskud til, skal være – eller kunne blive – fredskov. Det

betyder, at man ikke kan få tilskud til at frede de store træer, man eventuelt måtte have i sin have, på sin mark eller i sit læhegn. Fredningen af træerne bliver tinglyst og varer, så længe træerne kan erkendes i skoven. Det betyder, at selv om et fredet træ er dødt og vælter, skal det stadig blive liggende i skovbunden til gavn for biodiversiteten. Hvis et fredet træ f.eks. vælter ud over en skovvej, må man gerne skære det op og flytte det, så længe det bliver i skoven.

På det skovareal, hvor de fredede træer står, skal driften være ekstensiv i 20 år efter udbetalingen af tilskud. Det

På Humleore skovdistrikt søges om tilskud til bevarelse af de store egetræer i skoven til gavn for biodiversiteten (på billedet: Skovrider Rasmus Halfdan Jørgensen og Kirsten Carlsen, skovfoged)

betyder, at man gerne må fælde ikke-fredede træer og tage både gavntræ og brænde ud af skoven. Man må dog ikke jordbearbejde eller øge afvandingen i skoven, og foryngelsen skal ske ved naturlig foryngelse.

Hos Skovdyrkerne er vi behjælpelige med hele ansøgningsprocessen – fra den første screening på kortet til den endelige markering af de fredede træer i skoven. Humleore Skovdistrikt på Midtsjælland er en af de skove, hvor Skovdyrkerne Øerne har udarbejdet en ansøgning om tilskud. Skovrider Rasmus Halfdan Jørgensen tog kontakt til Skovdyrkerne, da han hørte om mulighederne for tilskud:



Skovdyrkerne er behjælpelige med både ansøgning, opmåling og mærkning af de fredede træer (på billedet: skovfoged Kirsten Carlsen)



De store træer i haven er flotte, men dem ydes der ikke tilskud til i ordningen.

- På Humleore vil vi gerne kombinere hensyn til biodiversiteten med en bæredygtig produktion af gavntræ, og med den her ordning får vi økonomi til at gøre endnu mere i den retning.

Rasmus er tilfreds med den hjælp, Skovdyrkerne har ydet i den sammenhæng:

- Det har været vigtigt for os med kvalificeret rådgivning – både i forhold til ordningens kriterier og krav og i forhold til den drift, vi ender med at have ude i skoven, udtaler han.

Næste gang, der kan søges om tilskud, bliver i foråret 2026.

Man kan læse mere om ordningen på her: <https://skovdyrkerne.dk/tilskud-til-biodiversitetsskov/>

Sommerferielukket på kontoret:

Skovdyrkerne Øernes kontor
på telefon 6262 4747 er lukket
fra lørdag den 12. juli
til og med onsdag den 30. juli

